

Təsdiq edən
Tədrisin təşkil və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor və i. e.
dos. Zaur Məmmədov
"20" 05 2025-ci il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050807 - Sosial iş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sosiologiya (İşçi proqram LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2022-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №1)

Kodu: İPF- B02

Tədris ili: II (2025-2026) semestr: I

Tədris forması: qiyabi

Tədris yükü cəmi: 40 saat. Auditoriya yükü (8 saat müəhazirə, 6 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: b. m. Nəsirli Vüsal İbrahim oğlu.

Kafedranın ünvanı: Lankaran ş., Ə. Məmmədov 21

Məsləhət saati: I-II günlər saat: 14⁰⁰-15⁰⁰

E-mail ünvanı: vusalnesirli@gmail.com

III. Əsas ədəbiyyat

1. Sosiologiya. B., 1994.

2. Vahidov F. Ağayev T. Sosiologiya. B., 2005.

3. Əfəndiyev M., Şirinov A. Sosiologiyanın nəzəri problemləri. B., 2001.

4. Əfəndiyev M., Şirinov A. Sosiologiyanın nəzəri problemləri. B., 2001.

5. Əzimov K. A., Həsənov R. M. Sosiologiya. B., 2003.

6. Şəfiyev Ü. Konfliktologiya: siyasi - sosioloji təhlil. B., 2002.

7. Şirəliyev H., Əhmədov Ə. Politologiya. B., 1997.

Əlavə ədəbiyyat

1. Abdullayev Ə. Dil, siyasət, sosial tərəqqi. B., 1985.

2. Abbasova Q. Y. Elmin və təhsilin sosiologiyası. B., 2002.

3. Abbasova Q., Hacıyev Z. Sosial-fəlsəfə. B., 2001.

4. Ağayev T. B. Sosiologiyaya dair xətlər. B., 2002.

5. Xəlilov S. S. Lider. Dövlət. Cəmiyyət. B., 2001.

6. Xəlilov S. S. Təhsil, təlim, tərbiyə. B., 2005.

7. Quliyev R. Sosiologiya: nəzəriyyə və tədqiqat metodologiyası. B., 1995.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən Politologiya fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Sosiologiya kursun məqsəd və vəzifələri, onun bir elm kimi meydana gəlməsi, sosial fikrin təşəkkülü və tarixi inkişaf mərhələləri, insan və sosioloji problemi, siyasi hakimiyyət, siyasi şüur, siyasi ideologiya, siyasi sistem və onun strukturu, demokratiya institutlarının vətəndaş cəmiyyətinin təşəkkülünə göstərdiyi təsir, cəmiyyətdə sosial münəqişələrin həlli yolları, müasir sivilizasiya, global problemlər və sosiologiya ilə bağlı digər məsələlərin tədrisi nəzərdə tutulur.

Fənnin tədrisində məqsəd gənc nəslin əsas aparıcı dəstələrindən biri olan tələbələrin sosial şüurunu inkişaf etdirmək, onlarda sosial münasibətlər və mənafələr haqqında aydın təsəvvür yaratmaq, cəmiyyətin sosial sistemində daxil olan struktur elementləri haqqında onları məlumatlandırmaq və məsələlərin həlli durur.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 18 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan bilinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərinlikdən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çətinliklər var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Nö	Bal	Qiymət	
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməlidir.

X. Təqvim mövzu planı: 8 saat müəhazirə, 6 saat seminar

Nö	Keçirilən müəhazirə və seminar mövzularının məzmunu	Müh	Sem
1.	Sosiologiyanın predmeti və funksiyaları və strukturu Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri Cəmiyyətin meydana gəlməsi, sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri Plan: 1.Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları. Sosiologiyanın funksiyaları 2.Sosiologiyanın kateqoriyaları, tədqiqat obyektli. Marksizmin sosioloji nəzəriyyəsinin mahiyyəti və məzmunu 3.Müasir Qərb sosiologiyasının əsas inkişaf mərhələləri. Cəmiyyət,sivilizasiya və sosial münasibətlər anlayışlarının mahiyyəti 4.Sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri. Cəmiyyətin inkişafı və fəaliyyətinin sosial qanunları Mənbə: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.	2	2
2.	Sosioloji tədqiqatların metodologiyası və metodikası İctimai rəyin sosiologiyası Şəxsiyyətin sosiologiyası Plan: 1.Sosioloji tədqiqatlar və onların növləri. Əsas nəzəri prosedurlar və tədqiqat planı 2.İctimai rəy və onun formalaşmasında təbliğatın rolu. İctimai rəyin funksiyaları təzahür formaları 3.İctimai rəyin formalaşmasında kütləvi informasiya vasitələrinin rolu və əhəmiyyəti. Şəxsiyyətin sosiologiyası və sosial tipologiyası 4.Sosial fəaliyyətin və sosial davranışın mexanizmi Mənbə: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14.	2	2
3.	Sosial strukturun sosiologiyası Sosial-ərazi birlikləri. Şəhərin və kəndin sosiologiyası İdarəetmənin sosiologiyası Plan: 1.Cəmiyyətin sosial strukturu və sosial stratifikasiyası.Sosial qruplar və sosial mobillik 2.Sosial-ərazi birliyi anlayışının mahiyyəti.Şəhər sosioloji tədqiqatların obyektidir 3.Kəndin sosiologiyasının xüsusiyyətləri. Sosial idarəetmənin mahiyyəti və məzmunu 4.İdarəetmənin tiplərinin sosial inkişaf təsiri Mənbə: 3, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14.	2	

Sosial institutların sosiologiyası Ailə və nigahın sosiologiyası Dinin sosiologiyası. Siyasətin sosiologiyası

Plan:

- 1 Sosial institut anlayışının mahiyyəti və məzmunu. Sosial institutların əsas əlamətləri və funksiyaları
- 2 Təhsil sosiologiyası Ailə sosial institutdur
- 3 Müasir dövrdə ailə-nigah münasibətlərinin dialektikası. Dinin sosiologiyasının predmeti və tədqiqat obyekti
- 4 Dinin sosial funksiyaları
- 5 Siyasətin sosiologiyası anlayışı, onun predmeti və tədqiqat obyekti. Mədəniyyətin sosioloji təsnifatı və inkişaf qanunauyğunluqları

Mənbə: 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 14.

2

2

XI. Fənn üzrə tələblər

Fənn üzrə sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri, cəmiyyətin meydana gəlməsi və sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri, ictimai rəyin sosiologiyası və şəxsiyyətin sosiologiyası və s məsələlərin spesifik sosiologiyası Sosial-ərazi birlikləri, eləcə də ailə və nigahın sosiologiyası və s məsələlərin müqayisəli təhlili aparmaq və araşdırmalarla müxtəlif elmi müzakirələrin yaradılması üçün fikri formalaşdırmaq

XII Fənn üzrə təlim nəticələri

- Sosiologiya elmi, onun obyekti, predmeti barədə ətraflı təsvir edir;
- Həm nəzəri, həm empirik, həm də tətbiqi sosiologiya barəsində əldə edilmiş biliklər sosial işçiyə öz fəaliyyətini daha məzmunlu şəkildə izah edir;
- Sosiologiyaelminin metodlarından sosial həyatda istifadə edir;
- Sosioloji araşdırmalarda seçmə metodlardan istifadə edirlər;
- Sosiologiyaelmindəgenişyayılmışmüşahidə, sənədlərintəhlili, fokusqrup, anketsorğusu, müsahibə, ekspert sorğusundanpraktikhəyatda tətbiq edir;
- Sosioloji araşdırmalarda riyaziyyat elminin metodların istifadə edərək təhlillər aparır;

XIII Fənn haqqında tələbələrə fikirlərinin öyrənilməsi

XIV Kollektiviumun sualları

1. Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları
2. Sosiologiyanın kateqoriyaları və tədqiqat obyekti
3. Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri
4. XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Qərbi Avropa ölkələrində sosiologiya elminin təşəkkülü
5. İctimai rəyin sosiologiyası
6. Şəxsiyyətin sosiologiyası
7. Sosial-ərazi birlikləri
8. Şəhərin və kəndin sosiologiyası
9. İdarəetmənin sosiologiyası
10. Ailə və nigahın sosiologiyası

XI. İmtahan sualları

1. Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları
2. Sosiologiyanın kateqoriyaları və tədqiqat obyekti
3. Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri
4. XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Qərbi Avropa ölkələrində sosiologiya elminin təşəkkülü
5. Marksizmin sosioloji nəzəriyyəsinin mahiyyəti və məzmunu
6. Cəmiyyətin meydana gəlməsi
7. Sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri
8. İctimai rəyin sosiologiyası
9. İctimai rəy və onun formalaşmasında təbliğatın rolu
10. İctimai rəyin funksiyaları təzahür formaları
11. İctimai rəyin formalaşmasında kütləvi informasiya vasitələrinin rolu və əhəmiyyəti
12. Şəxsiyyətin sosiologiyası
13. Şəxsiyyətin sosiallaşması və sosial tipologiyası
14. Sosial strukturun sosiologiyası
15. Cəmiyyətin sosial strukturu və sosial stratifikasiyası
16. Sosial qruplar və sosial mobillik
17. Sosial-ərazi birlikləri
18. Şəhərin və kəndin sosiologiyası
19. Sosial-ərazi birliyi anlayışının mahiyyəti
20. Şəhər sosioloji tədqiqatların obyekti
21. İdarəetmənin sosiologiyası

22. Sosial idarəetmənin məhiyyəti və tərkibləri
23. İdarəetmə və sosial informasiya
24. Sosial institutların əsas əlamətləri və funksiyaları
25. Ailə və nigahın sosiologiyası
26. Dinin sosiologiyası
27. Mədəniyyət və onun funksiyaları
28. İdeoloji münasibətlər və insanların sosial fəaliyyəti
29. Sosial ekologiyanın funksiyaları və vəzifələri
30. Proqnozlaşdırmanın mərhələləri, tipləri və metodları

"Sosiologiya" fənninin silabusu 050807 "Sosial iş ixtisası (program) üzrə tədris planı və fənn programı" əsasında tərtib edilmişdir. Silabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (28 aprel 2025-ci il, protokol № 10).

Kafedra müdiri : dos. K.F. Mahmudov

Fənn müəllimi : B.M. V.I. Nasirli